

CLB

Concept Jaarprogramma 2023 t.b.v. de ALV-vergadering op 26 november 2022.

Inleiding

Elk jaar maken we als CLB een werkplan. Een deel van de informatie die in het werkplan staat is bijna identiek aan die van het vorige jaar. Denk maar aan de informatie over de organisatie en de vaste activiteiten. De verschillen zitten in het aanbod, dat is afgestemd op de fase in de politieke cyclus. Onze vertegenwoordigers op het lokale niveau beginnen aan het tweede jaar. De nieuwkomers zijn over hun eerste verwondering heen, de wethouders inmiddels gewend aan de dynamiek. Voor de provincies en de waterschappen breken ondertussen spannende tijden aan, in maart 2023 zijn hun verkiezingen.

We gaan in 2023 verder met het bouwen aan de netwerken onder de lokale politici. Zij worden in ieder geval ook het komende jaar voor immense uitdagingen gesteld. Nog maar net bekomen van de coronacrisis, is de uitdaging in 2023 hoe de grote aantallen vluchtelingen een goede opvang te bieden en de statushouders een goed thuis. Tel daar de uitdagingen bij die er zijn op het gebied van energie, klimaat, armoede en wonen. Als lokale politicus heb je er je handen aan vol, al was het alleen maar om te ontdekken wat je lokaal wel kunt doen om de gevolgen van het uitblijven van een daadkrachtige aanpak vanuit de regering enigszins te verzachten.

Lokaal (en ook provinciaal) ondervindt hinder van het uitblijven van landelijke besluiten. De omgekeerde vlaggen in het land, de vele inwonersavonden over windmolens en de informatieavonden over 'van het gas af' gaan vaak gepaard met veel onrust en onzekerheden die niet bijdragen aan een prettig klimaat voor inwoners en bestuur. De vele bedreigingen van politici, lokaal en op andere lagen, zijn daar een uiting van.

De coalitieonderhandelingen in 2022 hebben ervoor gezorgd dat we 130 wethouders hebben, 77 van hen zijn nieuw en begint aan zijn of haar eerste termijn. Dat is veel meer dan de gebruikelijke instroom van een derde. Daarom zijn we in 2022 gestart met individuele gesprekken om naast kennis met elkaar te maken, de wensen van de nieuwe wethouders en het al bestaande aanbod met elkaar te delen. In 2023 bouwen we verder op deze contacten.

Afhankelijk van de resultaten van de PS- en WS-verkiezingen kunnen we hopelijk een grote groep nieuwe leden verwelkomen. Dat zullen we in ieder geval doen met een korte leergang voor deze groep om snel en voortvarend aan de slag te kunnen. Ook volgen na de uitslag van de verkiezingen en de onderhandelingen de analyses weer in *Lokaal Bestuur*.

Nederland is in beweging. Bij de gemeenteraadsverkiezingen 2022 hebben we gezien dat er steeds minder mensen gaan stemmen en in steeds meer wijken en dorpen de deelname aan de lokale democratie onder de 20% is gedaald. Dit is een uiting van een breder gevoel van niet meer bij de samenleving aangehaakt te zijn zoals in het rapport de *Atlas van afgehaakt Nederland* is beschreven door René Cuperus en Josse de Voogd. Met hun rapport in het achterhoofd ontwikkelen we in 2023 en 2024 een project om onze politici een handelingsperspectief om deze trend te kunnen keren. GROENLINKS participeert in dit project.

Al met al zal ook 2023 weer een uitermate boeiend jaar worden, al was het maar vanwege de vraag of we vervroegde landelijke verkiezingen krijgen.

Aantal leden

De ontwikkeling van het ledenaantal liet vanaf het moment van verzelfstandiging in 2010 tot 2022 een negatieve trend zien. De gemeenteraadsverkiezingen 2022 laten voor het eerst in meer dan tien jaar een lichte stijging zien:

Overzicht ledenaantal leden	01-01-10	01-10-14	01-10-2018	01-10-2021	01-10-2022
Leden gebiedscommissies	226	37	39	37	37
DB-leden gebiedscommissies Amsterdam	50	8	5	4	7
Raadsleden	2126	955	687	663	670
Wethouders	438	152	112	117	132
Burgemeesters	102	99	69	67	66
Statenleden	111	105	62	53	53
Gedeputeerden	20	14	7	12	12
CdK's	3	3	2	3	3
Waterschappen, AB en DB	62	56	49	49	48
Totaal	3138	1429	1032	1005	1028
Buitengewone leden	--	132	198	203	214
	3138	1561	1230	1208	1242

Tabel 1 Overzicht van het aantal CLB-leden

Afhankelijk van de uitkomsten van de Staten- en waterschapsverkiezing zal het ledenaantal groeien of verder inkrimpen.

Doel van het CLB

Het doel van het CLB is bij de oprichting in 2009 door het congres besloten. De vereniging stelt zich ten doel de toepassing van de sociaal-democratische beginselen in gemeenten, gebiedsgerichte commissies, provincies, waterschappen en andere regionale publiekrechtelijke lichamen te bevorderen. Het CLB heeft als kerntaken:

- Activeren en ondersteunen van netwerken van en voor leden van de vereniging en PvdA'ers in andere bestuurslagen;
- Organiseren van activiteiten voor inhoudelijke voeding en het bieden van een platform voor discussie voor lokale en regionale politici;
- Meningsvorming en standpuntbepaling voor lokale en regionale politiek;
- Geven van informatie en advies, doen van praktijkgericht onderzoek;
- Het leggen van verbindingen tussen de politici in de verschillende bestuurslagen;

- Het ontwikkelen en uitvoeren van het scholingsaanbod aan de leden van het CLB en aspirant-leden.

CLB en de vereniging Partij van de Arbeid

Het CLB is een zelfstandig rechtspersoon en één van de neveninstellingen van de Partij van de Arbeid. Het CLB heeft een eigen jaarprogramma en begroting, vastgesteld door de CLB-leden tijdens de Algemene Ledenvergadering. Het CLB vervult de platformfunctie voor lokaal en regionaalpolitieke gezichtspunten binnen de Partij van de Arbeid. Het CLB is standpunt- en agendabepalend ten aanzien van de taken en beleidsvelden die tot de lokale, regionale en provinciale overheid behoren. Het CLB ondersteunt zijn leden op deze onderwerpen met relevante informatie en, als het onderwerp daar aanleiding toe geeft, met politieke instrumenten, zoals schriftelijke vragen en moties, en onderneemt op deze onderwerpen initiatieven richting Kamerfracties en partijbestuur.

Bestuur CLB

De samenstelling:

Voorzitter	Leen Verbeek	CdK Flevoland
Penningmeester	Yusuf Çelik	Wethouder Tilburg
Vicevoorzitter	Joyce Langenacker	Burgemeester Ouder-Amstel
Lid	Wilma de Boer-Leijnsma	Statenlid Utrecht
Lid	Ralph van Hertum	Fractievoorzitter Zeeland
Lid	Constantijn Janssen op de Haar	Burgemeester Kapelle
Lid	Wanda Ottens	Fractievoorzitter Heerenveen
Adviserend lid	Roos Vermeij	Partijbestuur
Secretaris	Jacqueline Kalk	Secretaris/directeur CLB

De voorzitter van het CLB is adviserend lid van het landelijke bestuur van de PvdA en wordt bij verhindering vervangen door de secretaris/directeur of de vicevoorzitter. Alle bestuursleden vervullen hun taak onbezoldigd.

Staf en huisvesting CLB

De bestuurdersvereniging wordt ondersteund door een kleine vaste professionele staf (3 fte) bestaande uit een eindredacteur *Lokaal Bestuur*/communicatiemedewerker (Jan Erik Keman), een allround medewerker (Sofie Kuilman) en een secretaris/directeur (Jacqueline Kalk) en twee parttime projectmedewerkers (Gert-Jan Leerink en Marianne Kock).

Het CLB is gehuisvest in Den Haag en onderhuurder van de WBS.

Netwerken en activiteiten

Het CLB is een netwerkorganisatie. Wij verbinden onze leden op functioneel en/of inhoudelijk niveau, en waar dit kan en zinvol is tussen de verschillende bestuurslagen door. In de netwerken wordt informatie gedeeld met mensen van binnen en buiten de partij, worden nieuwe ontwikkelingen besproken en gewaardeerd. De netwerkbijeenkomsten zijn deels regelmatig terugkerende bijeenkomsten voor leden met dezelfde functie en in afstemming met de beide Kamerfracties. Andere netwerkbijeenkomsten zijn gericht op een onderwerp of specifieke groep,

bijvoorbeeld het overleg van de fractievoorzitters van de G40 of het netwerk jonge politici. Netwerkbijeenkomsten worden vraaggericht georganiseerd afhankelijk van de behoefte van een specifieke groep leden.

Netwerkbijeenkomsten en scholingsactiviteiten hangen nauw samen en overlappen elkaar ook wel eens. Het onderscheid is niet altijd duidelijk te maken en gelukkig hoeft dat ook niet. Nieuwe Statenleden en waterschappers worden opgevangen met het 100 dagen programma en de mogelijkheid om in partijverband intervisie te volgen. Het CLB organiseert en ontwikkelt daarnaast verschillende activiteiten zoals de burgemeestersdag op locatie.

Scholing

Permanente scholing is voor onze volksvertegenwoordigers en politici belangrijk: samen weten we meer. Het streven is om voor elke functie een adequaat scholingsprogramma aan te bieden. Actuele ontwikkelingen zijn daarvan een standaard onderdeel, evenals het vergroten van vaardigheden en het werken aan je PvdA-profiel. Voor de op-maat-trainingen werken we met een trainerspool van vrijwilligers. In het aanbod in 2023 zit in ieder geval:

- Op weg in de Staten en waterschappen;
- (Digitale) workshops: debatteren, financiën, sociaal domein etc.
- Inspiratiesessies: onderwerpen over de bestuurslagen heen

Kennis en ervaring delen

Ook in 2023 organiseert het CLB digitale bijpraatsessies voor de wethouders. De frequentie gaat omhoog van een keer per vier weken naar tweewekelijks. Iedere keer kiezen we een actueel thema en vragen iemand, die er mee te maken heeft, om kort in te leiden.

Nieuw in het aanbod voor raadsleden

Voor de raadsleden in de tweede termijn of verder organiseren we verdiepingsbijeenkomsten op onderwerpen, zoals de jeugdzorg, ruimtelijke ordening of financiën. Verder gaan we onderzoeken of we ervaren raadsleden kunnen koppelen met nieuwe, in het kader van leren van elkaar.

In navolging van de bijpraatsessies voor de wethouders organiseren we maandelijks een vragenuur voor de raadsleden over een specifiek thema. Het delen van expertise en ervaring is een doel, net als de netwerkfunctie die deze bijeenkomsten hebben.

Masterclasses

Op urgente onderwerpen worden masterclasses aangeboden voor beperkte groepen. In 2023 staat in ieder geval een tweede editie van de masterclass financiën op de planning.

Projecten en onderzoek

Analyses uitslagen

In maart 2023 staan de Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen op de agenda. De verkiezingsuitslag en de coalitieonderhandelingen zullen uitgebreid geanalyseerd worden. Deze analyses zullen tot aan de zomer via *Lokaal Bestuur* met de leden gedeeld worden.

Afgehaakt Nederland

In de zomer van 2022 is het project met de werktitel 'Afgehaakt Nederland' van start gegaan. Directe aanleiding is de eerder gepubliceerde *Atlas van Afgehaakt Nederland*, maar ook de vele rapportages van onder meer het SCP en andere instituten over het afnemende vertrouwen in overheid en democratie.

Het beeld dat hieruit naar voren komt is ronduit zorgelijk. Nederland is steeds meer een verdeeld land dat wordt gerund door hoogopgeleiden versus de rest. Die rest heeft niet alleen minder te verteren en een lagere opleiding, maar voelt zich vooral buitengesloten, ongezonder, eenzamer en mist sterke netwerken. Die rest woont in probleemwijken van grote steden, op het krimpend platteland en in middelgrote gemeenten waar de industrie verdween.

Dit alles vertaalt zich o.a. in een lage opkomst en ander stemgedrag bij verkiezingen. Het project 'Afgehaakt Nederland' richt zich op de groeiende tegenstelling tussen het westen en de periferie, stad en platteland. Maar we hebben ook aandacht voor de kloof, die zich manifesteert binnen de randstad, waar de lijn de grote steden doorsnijdt. Daarnaast proberen we uit te vinden wat de invloed van traditioneel sterke gemeenschappen (mienskip, nabuurschap) bij het tegengaan van deze trend is.

Samen met een projectgroep bestaande uit rond de twintig PvdA- en GL-politici nemen we het komende jaar drie regio's onder de loep, Tilburg, Groningen en de Achterhoek. Met sleutelfiguren en betrokken bestuurders willen we komen tot een handelingsperspectief: wat kunnen we samen en in onze eigen regio doen om deze trend te keren?

Informatie en advies

Het CLB geeft informatie en advies, individueel en op fractieniveau of anderszins. Het CLB geeft informatie en advies over politiek-inhoudelijke onderwerpen en procedurele kwesties. Het CLB draagt bij aan meningsvorming binnen de PvdA.

Communicatiemiddelen

- Sinds april 2020 komt *Lokaal Bestuur* wekelijks op zondagochtend uit. Door wekelijks te verschijnen is het makkelijker in te spelen op de actualiteit en kunnen meer relevante onderwerpen aan bod komen. De behoefte aan informatie over (lokale en regionale) politieke ontwikkelingen en politieke meningsvorming blijft groot: gemiddeld opent 62% van de leden de nieuwsbrief en klikt 13% door naar een artikel op de website. Om de nieuwsbrief en verder te optimaliseren, zullen in 2023 in samenspraak met de redactie en op basis van statistieken een aantal nieuwe rubrieken worden geïntroduceerd.
- Ook de website blijft met gemiddeld 3000 bezoekers per maand onverminderd populair. Wel zal in 2023 begonnen worden met de ontwikkeling van een nieuwe website. De huidige website heeft storende beperkingen voortkomende uit het technisch platform van Open Social.
- Op de sociale mediakanalen van het CLB (Twitter en Facebook) worden activiteiten, artikelen en andere relevante informatie met de volgers gedeeld. Dit is puur ter ondersteuning en ter vergroting van het bereik van de nieuwsbrief.
- Het CLB beheert vele appgroepen op functioneel en inhoudelijk niveau.

Communicatie naar nieuwe leden

In 2023 staan de Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen op de agenda. Net als bij de nieuwe raadsleden zal er een reeks aparte kennismakende nieuwsbrieven worden verzonden. Voor onze nieuwe leden is het belangrijk dat ze het CLB zo snel mogelijk leren kennen: wat is het CLB en wat hebben ze er aan? En natuurlijk zullen daarbij inspelen op de vraag, waar deze nieuwe CLB'ers behoefte aan hebben.

Digitalisering van de ondersteuning

Door de coronacrisis hebben we in 2020 een groot deel van onze activiteiten gedigitaliseerd. Daar gaan we in 2023 mee verder, ook als er wel weer fysieke bijeenkomsten mogelijk zijn. De voordelen van digitale bijeenkomsten liggen vooral in het grotere bereik en het vervallen van reistijd voor de deelnemers. Met de ontwikkeling van de verschillende tools voor digitale bijeenkomsten komen er ook steeds betere mogelijkheden voor het werken met subgroepen en interactieve sessies.

Overige activiteiten binnen de partij

Het CLB heeft samen met het partijbureau incidenteel een 'kommer en kwel overleg' met de daarbij behorende werkzaamheden. Daarnaast participeert het CLB binnen het directeurenoverleg. Met regelmaat wordt samengewerkt met (een van) de netwerken van de PvdA in de vorm van bijeenkomsten, informatieoverdracht of de ontwikkeling van politieke instrumenten.

Overige activiteiten

Het CLB neemt deel aan het tweejaarlijks voorzittersoverleg (en de ambtelijke voorbereiding) van alle bestuurdersverenigingen en het ministerie van BiZa.

Het CLB participeert in het landelijk netwerk 'weerbaar bestuur'.

Tot slot

Het werk van het CLB is altijd aan de actualiteit onderhevig. Een ontwikkeling in de Kamer kan aanleiding zijn voor een bijeenkomst of een handreiking voor een politiek instrument en andersom kan een lokale ontwikkeling aanleiding zijn voor bijvoorbeeld het stellen van vragen in de Kamer. Bepaalde onderwerpen kunnen onverwacht in de belangstelling komen, waardoor politieke meningsvorming in een keer relevanter wordt. Dit is altijd zo geweest en zal in 2023 niet anders zijn. Ook de uitkomst van de verkiezingen voor Provinciale Staten en waterschappen zal van invloed zijn op de activiteiten en omvang van het CLB.

In 2027 bestaat het CLB 125 jaar. In 1902 is het CLB opgericht in Zwolle, vanuit de wens en behoefte van de toen nog enkele en vaak eenzame raadsleden van sociaal-democratische huize. Zij hadden behoefte om met elkaar in contact te komen, ervaringen uit te wisselen en te kunnen leren van elkaar. Toen belangrijk genoeg om de voorloper van het CLB op te richten en vandaag de dag is nog niets aan dat belang ingeboet.

Bijlage: Planning van de capaciteit

Het CLB heeft op 1 januari 2023 een geplande bezetting van 3 fte. Gelet op de geringe omvang van de personele ondersteuning en de grote ambities van het CLB is het belangrijk om zorgvuldig met de beperkte capaciteit om te gaan. Het werk van het CLB is deels goed planbaar en deels afhankelijk van en onderhevig aan de politieke werkelijkheid en waan van de dag.

De capaciteit

1 fte heeft bij de PvdA een omvang van 35 uur. Hierdoor is het bruto aantal beschikbare uren: 3 x 35 x 52 weken op jaarbasis = 5460 uur.

Op deze bruto-uren wordt het aantal vakantie- en verlofuren in mindering gebracht. 1 fte heeft 175 uur vakantierecht. In 2023 zijn er acht feestdagen = 56 uur. Op het aantal bruto-uren wordt daarom in mindering gebracht: 3 x 175 uur = 535 uur en 3 x 42 uur = 168 uur. De week tussen kerst en oud en nieuw is verplicht vrij, voor rekening van de werkgever (cao-afspraken). In 2023 gaat dat om twee dagen. (2 x 7 = 14 uur) x 3 fte = 42 uur. Het totaal aantal vakantie- en verlofuren komt uit op 745 uur.

Voor beide projectmedewerkers geldt dit naar rato van de aanstelling van elk 12 uur p/week.

Dit betekent:

2 x (12 x 52 weken) = 1248 uur. Hierop wordt in mindering gebracht het vakantierecht (totaal 120 uur) en de feestdagen (56 uur), blijft over 1124 uur. Met de aftrek van de week tussen kerst en oud en nieuw blijft erover 1096 uur.

Dit betekent dat er 5460 – 745 = 4715 uur beschikbaar is voor de uitvoering van het CLB-werkplan 2023 vanuit de basisformatie en 1096 op basis van de projectformatie. Samen is dit 5811.

Deze zijn als volgt verdeeld. Dit is een inschatting, op basis van de ervaringsgegevens van de laatste jaren.

Eindredactie en inhoud	900	Scholing	1000
Netwerken	900	Bestuur	100
Advies, individueel	100	Werkgroepen	100
Advies, overig o.a. kommer en kwel	100	Onderzoek	360
Intern overleg PvdA	100	Secretariaat	300
Intern overleg CLB	200	Ledenadministratie	151
Ad hoc activiteiten	500	Project	800
Subtotaal	2800		5811

Activiteitenbijlage:

Netwerk	Bijeenkomsten – min	Omvang doelgroep	Streefbereik	Doelstelling	Resultaat
Burgemeesters (functioneel netwerk)	2 (één te gast bij BM, één in Den Haag)	65	Ca. 20 deelnemers per bijeenkomst	Netwerken, ervaringen uitwisselen, verdieping op het thema OO & V. ontwikkeling van visie op de PvdA-burgemeester van de toekomst.	Voeding van de Tweede Kamerfractie, versterking van de onderlinge contacten.
Waterschappers (functioneel netwerk)	2 (één keer op locatie, ten minste één keer digitaal)	48	50% van de doelgroep per bijeenkomst	Kennis delen en ervaringen uitwisselen, toegankelijk maken best practices, ontwikkeling van het rode gezicht in het waterschapsbestuur.	Waterschappers beschikken over actuele informatie en nieuwe inzichten. Afstemming met woordvoerders Tweede Kamerfractie.
Fractievoorzitters G40 (functioneel netwerk)	Naar behoefte digitale bijeenkomsten	45	50%	Ervaringen uitwisselen, informatie delen, strategie uitwisseling.	Voeding van de Tweede Kamerfractie, versterking onderlinge contacten.
Gedeputeerden (functioneel netwerk)	Elke kwartaal een digitale bijeenkomst	12	80%	Ervaringen uitwisselen, informatie delen, strategie uitwisseling, bespreken politieke actualiteit.	Voeding van de Eerste- en Tweede Kamerfractie, versterking onderlinge contacten, versterking op inhoudelijke thema's.
Gedeputeerden, dijkgraven en fractievoorzitters PS (functioneel netwerk)	Naar behoefte digitale/fysieke bijeenkomsten,	26	80%	Ervaringen uitwisselen, informatie delen, strategie uitwisseling.	Voeding van de Tweede Kamerfractie, versterking onderlinge contacten, versterking op inhoudelijke thema's.
Wethouders (functioneel netwerk)	Ten minste 1 x per jaar een fysieke bijeenkomst, tweewekelijks digitaal	132	10% bij de digitale bijeenkomsten, 25% fysiek	Bijscholing op relevante thema's en vaardigheden. Tijdens de digitale bijeenkomsten ervaringen uitwisselen en de actualiteit bespreken.	Delen en aanreiken kennis, oefenen vaardigheden, versterking van het eigen profiel in relatie tot de door waardengedreven politicus. Uitwisselen met de Tweede Kamerfractie.
Inhoudelijke netwerken op verzoek					

Startbijeenkomst en nieuwe Statenleden en waterschappers	Afhankelijk van de uitslag	Afhankelijk van de uitslag		Nieuwe Statenleden en waterschappers op weg helpen tijdens hun eerste honderd dagen.	Delen en aanreiken kennis, oefenen vaardigheden, versterking van het eigen profiel in relatie tot de door waarden gedreven politicus.
Raadsleden	Verschillende digitale en fysieke workshops	670	Afhankelijk van het soort bijeenkomst	Kennis opdoen en oefenen met vaardigheden.	Delen en aanreiken kennis, oefenen vaardigheden, versterking van het eigen profiel in relatie tot de door waarden gedreven politicus.
Raadsleden	Maandelijks vragenuur	670	Afhankelijk van het onderwerp	Kennis opdoen, tips, ervaringen uitwisselen	Op een snelle manier je kennis op een specifiek onderdeel verbeteren
Raadsleden vakschool	2 x per jaar	Alle raadsleden en commissie-leden		Bijscholing op relevante thema's en vaardigheden.	Delen en aanreiken kennis, oefenen vaardigheden, versterking van het eigen profiel in relatie tot de door waarden gedreven politicus.